

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ІНСТИТУТ МАУП
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ МОДЕРНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ В УМОВАХ СУСПІЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Збірник наукових робіт

Житомир-2012

*Рекомендовано до друку рішенням
Вченої ради Житомирського інституту МАУП
(протокол №10 від 14 травня 2012 року).*

Рецензенти:

Н.А. Сейко – доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної педагогіки та педагогічної майстерності, проректор з наукової роботи Житомирського державного університету імені Івана Франка;

Г.А. Гайдукевич – кандидат психологічних наук, завідувач кафедри психології Житомирського інституту МАУП.

Регіональні аспекти модернізації соціально-економічних процесів в умовах суспільної нестабільності : [збірник наукових робіт / за ред. Т.В. Семенюк, С.М. Коляденко, Н.П. Павлик]. — Житомир: Вид-во Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2012. — 186 с.

Матеріали надруковані в авторській редакції.

За достовірність фактів, цитат, власних імен, посилань на джерела та інших відомостей відповідають автори публікацій.

ЗМІСТ

Семенюк Т.В. Меліченко Т.Д. Колодюк Т.П.	ДИТЯЧО-БАТЬКІВСЬКІ СТОСУНКИ У СУЧАСНИХ СІМ'ЯХ	5
	АЛГОРИТМ БАГАТОКРІТЕРІАЛЬНОЇ ОЦІНКИ НАЯВНОСТІ РИЗИКУ НА ПІДСТАВІ ВИКОРИСТАННЯ ЕКСПЕРТНОЇ ІНФОРМАЦІЇ	12
Бобунов А.І. Семенюк Т.В.	АЛГОРИТМ РЕЙТИНГОВОЇ ОЦІНКИ ФАХІВЦІВ СИТУАЦІЙНОГО УПРАВЛІННЯ ЗА СУКУПНІСТЮ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ	15
Гайдукевич Г.А.	ЕКОНОМІКА ЗМІШАНОГО ТИПУ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ	22
Довженко В.А.	ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА СКЛАДОВА ПРОЦЕСУ МОДЕРНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ	26
Іванчук Н.О.	ЗНАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЯК ЗАПОРУКА ПРОФЕСІЙНОГО УСПІХУ	30
Клименко С.В.	ПРОФІЛАКТИКА НАРКОТИЗМУ СЕРЕД МОЛОДІ	33
Коновальчук І.М.	ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДИТИНИ В СИТУАЦІЇ КОНФЛІКТУ З БАТЬКАМИ	41
Кузоваткін В.О.	ДО ПИТАННЯ ПРО ОСОБЛИВОСТІ І ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОНСУЛЬТАТИВНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ РИНКУ ПРОДУКЦІЇ СКОТАРСТВА	45
Аксьонова О.В.	КОНТРАКТНІ ВІДНОСИНИ В МОЛОКОПРОДУКТОВІЙ ГАЛУЗІ: ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ	48
Меліченко Т.Д.	ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИПУСКНИКІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	51
Ратинська Т.В.	МІСЦЕ ТА РОЛЬ УКРАЇНИ НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ. ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇХ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ	57
Свистович С.М.	ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ В ПОЛІТИЧНІЙ СИСТЕМІ РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ В 20-30-ТІ РОКИ ХХ СТОЛІТТЯ	60
Бобунов А.І. Дзюба І.С.	АЛГОРИТМ ОЦІНКИ РІВНЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ СИТУАЦІЙНИХ МЕНЕДЖЕРІВ	71
Залуський І.Р. Залуська І.І.	ПРОБЛЕМИ ТА НЕДОЛІКИ МАЙНОВОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ	75
Мельник В.О.	УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ І ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ РОСЛИННОГО СВІТУ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	79
Трохліб М.В.	СУЧАСНА РЕЛІГІЙНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ ЯК ДЗЕРКАЛО ІДЕОЛОГІЧНОГО ВАКУУМУ	83

Федоренко В.О.	РОЛЬ ТА МІСЦЕ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЦТВОМ	86
Шевченко Н.Ю.	ФОРМУВАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЇ	97
Павлик Н.П.	СТУДЕНТСЬКА СОЦІАЛЬНА СЛУЖБА ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВ'ЯЗАННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ПИТАНЬ НА ЛОКАЛЬНОМУ РІВНІ	101
Коляденко С.М.	ОРГАНІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ОБДАРОВАНОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ВНЗ	109
Кривой Н.Л.	ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ЗАСОБАМИ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	114
Александрова М.М. Уллубієва К.К.	ВПЛИВ ПДВ НА ЕКОНОМІКУ КРАЇНИ	118
Ковалевський В.А.	СИСТЕМА СТАНДАРТІВ ЯК НОРМАТИВНА БАЗА З ОХОРОНИ ПРАЦІ І БЕЗПЕКИ ДОВКІЛЛЯ	120
Ковалевська І.М.	РЕЙТИНГОВА ОЦІНКА РИЗИКУ СОЦІАЛЬНО- ЕКОЛОГІЧНОЇ НЕБЕЗПЕКИ	125
Кавун А.А. Староконь Є.Г.	ТЕХНОЛОГІЯ ОПТИМІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	129
Олізаровський А.Б.	ЗБЕРІГАННЯ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР	131
Максимець С.М. Нефьодова М.О.	ВПЛИВ ЗМІ НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ	138
Фриз І.В.	ДИНАМІКА ПРОЯВУ ВОЛЬОВИХ ЯКОСТЕЙ СТУДЕНТІВ РІЗНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	141
Тарасова В.В.	МЕТОДИ ВІДОБРАЖЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ РІВНІВ РЕСУРСОЄМНОСТІ	148
Гордієнко Л.Л.	КРИТЕРІЇ ТА ПОКАЗНИКИ ФОРМУВАННЯ КРОСКУЛЬТУРНОЇ ГРАМОТНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ	154
Палько І.М.	ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК ОСНОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ / ЕТНІЧНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ	159
Орликовський М.О.	УДОСКОНАЛЕННЯ ВЗАЄМОВІДНОСИН «СТУДЕНТ – ВИКЛАДАЧ» У НАВЧАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВИЩОЇ ШКОЛИ	165
Ситняківська С.М., Літяга І.В.	ДЕЯКІ АСПЕКТИ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ СПЕЦІАЛІСТІВ ГУМАНІТАРНОГО ПРОФІЛЮ	169
Маєвська Л.М.	КАРТОГРАФІЯ В СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІАГНОСТИЦІ МІКРОСЕРЕДОВИЩА	177

Н.П. Павлик,
*кандидат педагогічних наук, доцент
Житомирського державного університету імені Івана Франка*

СТУДЕНТСЬКА СОЦІАЛЬНА СЛУЖБА ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВ'ЯЗАННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ПИТАНЬ НА ЛОКАЛЬНОМУ РІВНІ

Успішне вирішення побудови в Україні демократичної держави, у першу чергу, залежить від формування і розвитку у підростаючого покоління громадянської демократичної свідомості. Така свідомість передбачає потребу людини жити в соціальному просторі конституційних прав і свобод, що надають можливість не тільки бути членом суспільства, але й проявляти свою індивідуальність, неповторність [1, 27]. Сучасний розвиток та трансформаційні зміни суспільства зумовлюють зростання значення «людського капіталу», який приносить більші прибутки і має довший економічний ефект ніж капітал в його фізичній формі. Через це важливого значення набуває задоволення духовних та інтелектуальних запитів людини, демократизація суспільного життя та освіти. «Людський фактор» повинен розглядатися цивілізованою державою як основний ресурс для досягнення соціальної та політичної стабілізації у суспільстві [11, 51].

Волонтерство як соціальний феномен існує в усьому світі, виходячи з соціальної природи, незаперечних прав і прагнення людей жити гідно та брати участь у створенні справедливого і толерантного суспільства [11, 51]. Найбільше та найвпливовіше міжнародне об'єднання ООН проголошує волонтерство фундаментом громадянського суспільства, здатного реалізувати кожній людині потребу в мирі, свободі, безпеці, справедливості. Суспільно значима діяльність людей різного віку сприяє соціально-економічному і культурному зростанню здорового, гуманного, усталеного суспільства, що поважає гідність і значення кожної людини. У світлі цього стає важливим надання кожній людині можливості вільно присвячувати час, талант, енергію іншим людям [3, 3].

Загальновизнано, що молодь – один із суттєвих потенціалів прогресу будь-якого суспільства. Молодість є особливим та визначальним періодом людського життя. Кожен крок у цей час важить дуже багато, а то й визначає усе подальше життя людини. Тому не можна залишати молодого громадянина наодинці з реаліями його становлення. Тут однаково потрібні і підтримка та увага суспільства, яке зобов'язано забезпечити молодим громадянам умови й можливості для самореалізації, і наполегливість самої молоді у визначенні й досягненні своїх цілей [5, 12]. Враховуючи щирість прагнень та

максималізм, що природно притаманні молоді, стають цілком зрозумілі намагання юного покоління не тільки знайти відповідь, а й вирішити всі гострі проблеми та негаразди у нашому суспільстві саме сьогодні, не відкладаючи на майбутнє і не перекладаючи їх на плечі прийдешніх поколінь [5, 21]. Історичний досвід засвідчує: справжній прорив суспільства у нову якість можливий лише тоді, коли у його трансформацію активно включається молодь. Над нею не тяжіють застарілі ідеологічні догми і стереотипи, її не сковує острах перед масштабами і глибиною змін [5, 13].

Мозаїчний та суперечливий соціальний портрет покоління молодого українства містить такі риси [5, 22]:

- це покоління людей, які у своїй більшості підтримують процеси формування демократичної незалежної держави, відродження України, ринкові перетворення;
- це покоління, що вимагає більш конструктивних і динамічних еволюційних кроків щодо розвитку суспільства;
- це покоління людей, які бажають вчитися, працювати, власними силами забезпечувати своє життя;
- врешті, це покоління людей емоційних, радикально налаштованих, які не сприймають будь-яку фальш, нещирість, пусті обіцянки стосовно свого сьогодення і майбуття.

Такі особливості юнацького віку підкреслюють необхідність виховання соціальними інститутами компетентних, вольових, активних особистостей. Для досягнення цієї мети необхідно, щоб студенти отримали реальну можливість практично оволодівати діями, що ведуть до засвоєння соціальних відношень людей. І тут важливу роль відіграють участь студентства в різних соціальних проектах та реальні молодіжні громадські об'єднання. В товаристві ровесників, де взаємодія будується на рівних і статус потрібно заслужити і вміти підтримувати, підліток виробляє необхідні дорослому комунікативні навички, партнерські і лідерські якості. Участь молодої людини як волонтера в проектах волонтерського руху сприяє розвитку її особистості, оволодінню навичками активного і відповідального підходу до життя; надає можливість «соціалізації самого себе» [1, 27].

У Житомирському державному університеті імені Івана Франка з 2007 року діє Студентська Соціальна Служба для Молоді.

За словником соціально-педагогічних термінів (за ред. А.Й. Капської) спеціалізована соціальна служба – юридична особа, метою діяльності якої є надання

спеціалізованих соціальних послуг з окремих напрямків або певним категоріям населення в межах реалізації національних, державних та галузевих програм; розробка і опрацювання нових соціальних технологій, удосконалення традиційних форм роботи, створення експериментальних майданчиків та шкіл передового досвіду. Основні завдання: соціально-психологічне, психолого-педагогічне, медико-соціальне, юридичне, телефонне консультування; соціальна допомога та реабілітація різних категорій дітей, молоді, жінок, сімей; організація та здійснення допрофесійної і професійної підготовки, надання професійної освіти [7, 62].

Реальна соціальна робота по наданню допомоги в основному сконцентрована в системі соціальних служб для молоді. Діяльність соціальних служб регулюється «Типовим положенням про соціальні служби для молоді», яке було затверджено постановою Кабінету Міністрів України 21 січня 1998 р. Необхідність та значимість існування таких організацій підкреслюється законодавством України, а саме: Декларацією «Про загальні засади державної молодіжної політики», Законом України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді», Постановою «Про подальший розвиток мережі центрів соціальних служб для молоді та підвищення ефективності їх діяльності» [6]. Ці документи акцентують пріоритетність державної молодіжної політики, що здійснюється в інтересах молодої людини, суспільства, держави. Головними завданнями молодіжної політики, які можуть бути реалізовані студентськими соціальними службами, є допомога молодим людям у реалізації й самореалізації творчих можливостей та ініціатив, залучення молоді до активного громадянського життя, надання кожній молодій людині соціальних послуг з навчання, виховання, духовного і фізичного розвитку, професійної підготовки. Проголошується, що соціальне становлення та розвиток молоді базуються на принципах поваги до загальнолюдських цінностей, прав людини; безпосередньої участі молоді у формуванні та реалізації державної політики; врахуванні потреб молоді; доступності для кожного громадянина соціальних послуг і правових гарантій. Усі ці принципи можна об'єднати під єдиним началом – демократичністю побудови роботи з молоддю задля забезпечення демократичності її майбутньої життєдіяльності. Обов'язковими умовами для соціального становлення та розвитку молоді законодавство України визнає працю, підтримку ініціативи, житлові умови, освіту, культурний розвиток, охорону здоров'я, фізичний розвиток.

Ніяка держава неспроможна задовольнити потреби кожної окремої людини, хоча це проголошено Конституцією. Важливою реформою сучасної молодіжної політики є зміщення центру її проведення на місце, тому що саме там вона реально може бути здійснена. Робота соціальних служб повинна доходити до кожного міста, села, селища, кожного локального соціуму України з тим, щоб охопити захистом та підтримкою якомога більше людей. Це дасть можливість працювати не тільки з молоддю, яка потрапила в скрутне становище, або молоддю, яка в силу своїх фізичних вад не може сама вирішувати свої питання, але і з тією часткою молоді, яка на сьогоднішній час вважається в нормальній ситуації, але потребує нашої уваги, допомоги і підтримки [5, 25]. Більшість студентів вищих навчальних закладів підпадає під визначене законодавством розуміння категорії «молодь». Серед них багато тих, хто потребує особливого захисту та підтримки держави – сироти, студенти з багатодітних сімей та сімей, що належать до груп ризику; деякі студенти мають власні сім'ї; все ширше розповсюджується позитивний досвід отримання вищої освіти неповносправними. Втім серед молоді панують і менш помітні, але не менш значимі і вирішальні соціально-психологічні проблеми, як-от: самотність, депресії, безвихідь, тощо. Тому створення в навчальних закладах соціальних служб для молоді є логічним та послідовним кроком розв'язання глобальних питань на локальному рівні. Прикладом може бути створена в Житомирському державному університеті студентська соціальна служба – організація, допомога молоді в якій надається силами студентів.

Виникнення студентських соціальних служб, як і плідне функціонування міських, обласних Центрів соціальних служб для молоді, було б неможливим без особливого феномену цивілізованого суспільства – волонтерства. У широкому значенні волонтерський рух – це рух з надання неоплачуваної добровільної допомоги тим, хто її потребує. Зазвичай під волонтерством розуміють чотири різних види добровільної участі в соціальній і благодійній роботі [2, 65]:

1. Волонтерство – безкоштовна допомога конкретного волонтера конкретній особі, яка потребує реальної допомоги з боку іншої людини.
2. Волонтерська робота фахівців у плані організації діяльності гуртків і клубів за інтересами.
3. Залучення дітей і молоді до роботи у самокерованих групах.
4. Добродійна діяльність.

Самі волонтери визначають свій рух та концепцію у Загальній Декларації волонтерів, що була прийнята на XI конгресі Міжнародної асоціації волонтерів. Згідно неї добровільні працівники розглядають свою діяльність як інструмент соціального, культурного, економічного та екологічного розвитку [9, 4]. Там же дається і визначення категорії «волонтерство»:

- це добровільний вибір, що виявляє особисті погляди і позиції;
- це активна участь громадянина у житті людських спільнот;
- сприяє покращанню якості життя, особистому росту та поглибленню відчуття солідарності;
- виражається, як правило, в спільній діяльності у рамках різного роду асоціацій;
- сприяє реалізації основних людських потреб заради справедливості та миру у суспільстві;
- сприяє більш збалансованому економічному та соціальному розвитку, створенню нових робочих місць та професій.

Участь людини у волонтерському русі розглядається науковцями як елемент її особистісного розвитку, набуття нових знань і навичок, удосконалення здібностей, стимулювання ініціативи та творчості. Тому особливою рисою волонтерського руху є самовиховання, саморозвиток та самореалізація волонтерів та добровільних помічників через добродійну неприбуткову та вмотивовану діяльність, яка носить суспільно-корисний характер [6, 46-47]. Більшість авторів (Безпалько О.В., Вайнола Р.Х., Задерико Н.В., Капська А.Й., Карпенко О.Г., Петрочко Ж.В., Толстоухова С.В.) зауважують, що неоплачувана робота – не означає безкорисна, адже у відповідь волонтери отримують професійне зростання, самореалізацію, друзів, почуття гідності тощо. У відповідь хочемо заперечити, що таких само відчуттів і вражень можна отримати і працюючи на виробництві, і, більше того, в асоціальній діяльності. Якщо ж залучати молодь до волонтерської діяльності, обіцяючи солодкі результати успішності, то через одну-дві зустрічі служба може опинитися без волонтерів. Особливості студентського волонтерського руху, зазначені проф. А.Й. Капською свідчать, що студентська молодь має особливі мотиви для добровільної соціальної роботи. Насамперед її цікавлять професійні проблеми. Вони можуть бути як формальними – одержання заліку, проходження практики, так і реальними – набуття фахових знань з майбутньої спеціальності, напрацювання навичок спілкування з клієнтами. Причому, на відміну від підлітків-волонтерів, їх певною мірою хвилює проблема міжособистісної комунікації. Для

них більше важливі спілкування з професіоналами в обраній спеціальності, знайомство з новими методиками і технологіями, все, що може допомогти їм у подальшому стати кваліфікованими спеціалістами і працевлаштуватися. Студентів-волонтерів цікавлять тільки ті види соціальної роботи, які безпосередньо пов'язані з майбутньою професією [9,18].

Головним чинником участі студентства у волонтерському русі студентської соціальної служби ми вважаємо прагнення соціальної активності, соціальної значущості, право голосу у вирішенні питань, що стосуються безпосередньо студентства, самоврядування, інтерес спробувати і досягти поставленої мети. Робота волонтерського загону при вищому навчальному закладі базується на методі «рівний-рівному».

Буде необ'єктивним не зазначити, що за часів існування СРСР у вищих навчальних закладах діяли певні форми неоплачуваної шефської роботи: шефство старших над молодшими, шефство студентів над школярами, шефство молоді над «педагогічно занедбаними» підлітками, шефство членів профспілки над «важкими» сім'ями, надання допомоги відстаючим, участь у роботі оперативних комсомольських загонів, участь у роботі Добровільної народної дружини та ін. Дослідники зазначають, що волонтерство радянських часів – не комуністична пропаганда, а виражена гуманістична діяльність, притаманна менталітету нашого народу [2, 7].

Метод освіти «рівний – рівному» (англійською мовою peer education) до середини XIX століття не розглядався як самостійний метод навчання та виховання, але використовувався, зокрема в європейській школі. З середини XX століття він почав розповсюджуватися в країнах Західної Європи та Північній Америці. У західній освітній практиці освіта «рівний-рівному» вже стала одним із базових методів і використовується в школах, університетах, за місцем проживання [4, 4]. В Україні метод набув певного розголосу у зв'язку із діяльністю програми Міністерства освіти і науки України спільно з Академією педагогічних наук України, ПРООН, ЮНЕЙДС «Сприяння просвітницькій роботі «РІВНИЙ-РІВНОМУ» серед молоді України щодо здорового способу життя». Ефективність цього методу полягає в вільному спілкуванні молоді між собою, глибшому розумінні потреб свого оточення, розумінні субкультурної мови та традицій, більшої довіри один до одного, вищої готовності до розуміння та наслідування поведінки.

Поняття «рівний-рівному» впливає з того, що головну роль в організації взаємодії та допомоги відіграє сама молодь. В широкому розумінні цього соціально-педагогічного явища цей метод розуміється як соціальний підхід (політика) допомоги один одному

людей рівного соціального статусу. Ми вважаємо цей метод роботи провідним при започаткуванні та організації роботи соціальної служби у навчальному закладі з декількох причин. По-перше, самоуправління є провідним мотивом участі студентів у волонтерському заgonі, це дає змогу реалізувати лідерські якості та здібності; по-друге, саме цей метод дозволяє студентам бути активними, ініціативними, виховує відповідальність та наполегливість, допомагає виявити власні інтереси і працювати саме в цьому напрямку; по-третє, підґрунтям методу „рівний-рівному” та обов’язковою умовою ефективності роботи CCCM є побудова студентсько-викладацької взаємодії на демократичних засадах.

Отже, для отримання у майбутньому демократичного керівника та громадянина, – відповідального, соціально активного, компетентного, поважаючого інших, чесного, – необхідно надати можливість молодій людині набути цих рис у процесі суспільно-корисної діяльності рівного серед рівних. інститутом та засобом творення такої людини може виступати Студентська Соціальна Служба для Молоді.

Звичайно соціальні служби не є панацеєю від усіх хвороб суспільства. Волонтери-непрофесіонали неспроможні вирішити іноді надважкі психологічні та соціальні проблеми студентства і учнівської молоді. Тому серед напрямків вдосконалення роботи слід назвати залучення до волонтерської роботи в CCCM професіоналів: юристів, менеджерів з кадрів, медиків, психотерапевтів тощо.

Однак роль CCCM зростає при розумінні її виховного потенціалу. Волонтерський рух для молодих людей є невичерпним джерелом надбання громадянської освіти, можливості вчитися та сприяти розвитку солідарності у країні, можливості реалізувати себе у служінні суспільству [2, 98].

Необхідність та вагомість створення у вищих навчальних закладах самокерованих студентських служб, завданням яких буде соціальний захист та підтримка студентства, підкреслюють такі тези:

1. Студентська соціальна служба є однією з форм розвитку демократії у локальному середовищі.
2. Активна участь студентства в проектах CCCM сприяє формуванню в неї таких рис особистості як благодійність, альтруїзм, демократичність, відповідальність, повага до інших. Одночасно формуються знання про соціальні проблеми суспільства, розуміння принципів, сфер та шляхів допомоги людям і собі. Тобто формується компетентний,

свідомий, активний громадянин, здатний взяти на себе відповідальність за процеси, які протікають в суспільстві.

3. Участь волонтерів позитивно впливає на розвиток професійних якостей майбутніх спеціалістів – психологів, соціальних педагогів, вчителів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Волонтерство: poradnik dla organizatora wolonterskiego ruchu / [О.В. Безпалько, Н.В. Задерико, І.Д. Зверєва, Н.В. Зімівець та ін.] ; укладач Лях Т.Л. – К.: ВГЦ „Волонтер”, 2001. – 176 с.
2. Волонтерський рух в Україні: тенденції розвитку / [Вайнола Р.Х., Капська А.Й., Комарова Н.М. та ін.]. – К.: Академпрес, 1999. – 112 с.
3. Дети и молодежь как стратегический ресурс общества: материалы научно-практической и отчетно-выборной конференций ДИМСИ, г. Ярославль, 27-31 марта 2001 г. / [сост. и нач. редактор С.В. Тетерский]. – М.: ACADEMIA, 2001. – 200 с.
4. Концепція освіти „рівний-рівному” щодо здорового способу життя серед молоді України // Педагогічна газета АПН України. – 2000. – №12 (78). – С. 4–5.
5. Молодь України за соціальний прогрес і злагоду в суспільстві : зб. матеріалів Конгресу української молоді, м. Київ, 26-28 травня, 1997 р. – К.: АТ „Видавництво „Столиця”, 1997. – 204 с.
6. Нормативно-правова база: щодо діяльності центрів соціальних служб для молоді / [Упорядники: Драпушко Р.Г., Толстоухова С.В., Шатохіна О.К., Петрова С.А.]. – К.: УДЦССМ. – 1999. – 200 с.
7. Словник-довідник для соціальних педагогів і соціальних працівників / [за заг. ред. А.Й. Капської, І.М. Пінчук, С.В. Толстоухової]. – К., 2000. – 260 с.
8. Соціальна політика в Україні та сучасні стратегії адаптації населення : збірник наукових статей. – К.: НВФ „Студцентр”/НІКА-Центр, 1998. – 204 с.
9. Соціологія: словник термінів і понять / за заг. ред. М.А. Козловця. – Житомир: Видавництво „Волинь”, 2003. – 236 с.
10. Технологізація волонтерської роботи в сучасних умовах / [за ред. проф. А.Й. Капської]. – К., 2001. – 140 с.
11. Хухлин А. Добровольчество как вид благотворительности/ А. Хухлин // Социальная работа. – 2003. – №4. – С. 52–51.